

**WEWNĄTRZSZKOLNY
SYSTEM**

**DORADZTWA
ZAWODOWEGO**

**Zespół
Szkolno-Przedszkolny
w Pruchnej**

1. Wstęp

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pruchnej stanowi spójny system działań wspierających uczniów w planowaniu własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej oraz przygotowaniu do świadomego podejmowania decyzji dotyczących dalszego kształcenia i przyszłej aktywności zawodowej.

System obejmuje działania realizowane przez dyrektora szkoły, doradcę zawodowego, wychowawców, nauczycieli, pedagoga, psychologa oraz innych specjalistów współpracujących ze szkołą. Istotnym elementem WSDZ jest również współpraca z rodzicami oraz partnerami zewnętrznymi wspierającymi rozwój edukacyjny i zawodowy uczniów.

Działania z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w sposób dostosowany do wieku, możliwości rozwojowych oraz potrzeb uczniów. Ich celem jest rozwijanie samoświadomości, poznawanie świata edukacji i pracy, kształtowanie kompetencji niezbędnych na współczesnym rynku pracy oraz przygotowanie do odpowiedzialnego planowania własnej przyszłości edukacyjnej i zawodowej.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego ma charakter otwarty i podlega okresowej ewaluacji oraz aktualizacji, z uwzględnieniem zmian przepisów prawa, potrzeb uczniów oraz organizacji pracy szkoły.

2. Podstawa prawna

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego opracowano w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, w szczególności:

1. Ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z późn. zm.).
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. poz. 325), z uwzględnieniem obowiązujących zmian.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z późn. zm.).

4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. poz. 325), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych Rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 20 stycznia 2026 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2026 r. poz. 73).

Dokument określa organizację i zasady realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pruchnej oraz stanowi podstawę planowania, realizacji i ewaluacji działań doradczych.

3. Cele i założenia Wewnętrzшкольного Systemu Doradztwa Zawodowego

3.1 Diagnoza potrzeb w zakresie doradztwa zawodowego

Wewnętrzшкольный System Doradztwa Zawodowego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pruchnej został opracowany w oparciu o diagnozę potrzeb uczniów, rodziców oraz nauczycieli, z uwzględnieniem specyfiki szkoły, obowiązujących przepisów prawa oświatowego oraz zmian zachodzących na rynku edukacji i pracy.

Diagnoza potrzeb została przeprowadzona na podstawie:

- obserwacji uczniów oraz analizy ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji,
- rozmów z uczniami, rodzicami oraz nauczycielami,
- doświadczeń wynikających z realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego w poprzednich latach,
- analizy potrzeb zgłaszanych przez wychowawców i specjalistów,
- analizy oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych,
- analizy lokalnego i regionalnego rynku pracy oraz prognoz dotyczących zapotrzebowania na zawody,
- wyników monitorowania i ewaluacji działań doradczych realizowanych w szkole.

Przeprowadzona diagnoza wskazuje na potrzebę systematycznego wspierania uczniów w rozwijaniu samoświadomości, poznawaniu świata zawodów, planowaniu własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej oraz kształtowaniu kompetencji niezbędnych do funkcjonowania na współczesnym rynku pracy. Istotnym elementem działań jest również wspieranie rodziców w procesie podejmowania przez dzieci decyzji edukacyjnych oraz wzmacnianie współpracy szkoły z partnerami zewnętrznymi.

Wyniki diagnozy stanowią podstawę planowania działań podejmowanych w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego i są uwzględniane podczas corocznej aktualizacji Programu realizacji doradztwa zawodowego.

3.2 Cel główny

Celem Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego jest wspieranie uczniów w świadomym planowaniu własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej poprzez rozwijanie wiedzy o sobie, poznawanie świata edukacji i pracy oraz kształtowanie kompetencji niezbędnych do podejmowania odpowiedzialnych decyzji edukacyjnych i zawodowych.

3.3 Cele szczegółowe

- wspieranie uczniów w poznawaniu własnych zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji oraz możliwości;
- rozwijanie umiejętności podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji dotyczących dalszego kształcenia oraz planowania kariery;
- przygotowanie uczniów do funkcjonowania na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy;
- rozwijanie kompetencji społecznych, komunikacyjnych, przedsiębiorczych oraz cyfrowych;

- kształtowanie postawy uczenia się przez całe życie i gotowości do ciągłego rozwoju;
- zapoznanie uczniów z ofertą edukacyjną szkół ponadpodstawowych oraz możliwościami dalszego kształcenia i zdobywania kwalifikacji;
- umożliwianie uczniom poznawania różnych zawodów i środowisk pracy poprzez współpracę z instytucjami, pracodawcami oraz partnerami szkoły;
- wspieranie rodziców w procesie podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjno-zawodowych;
- koordynowanie działań doradczych realizowanych przez nauczycieli i specjalistów w szkole.

3.4 Założenia WSDZ

- doradztwo zawodowe jest integralnym elementem procesu edukacyjnego szkoły;
- działania doradcze mają charakter planowy, systematyczny i dostosowany do wieku oraz potrzeb rozwojowych uczniów;
- realizacja doradztwa zawodowego opiera się na współpracy nauczycieli, specjalistów, rodziców oraz partnerów zewnętrznych;
- działania doradcze uwzględniają zmieniające się potrzeby rynku pracy, rozwój nowych technologii oraz ideę uczenia się przez całe życie;
- szczegółowy zakres działań realizowanych w danym roku szkolnym określa Program realizacji doradztwa zawodowego.

4. Adresaci i zakres działań doradztwa zawodowego

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego skierowany jest do uczniów, rodziców oraz nauczycieli Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Pruchnej. Działania realizowane w ramach systemu są dostosowane do potrzeb poszczególnych grup odbiorców i mają na celu wspieranie procesu planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej uczniów.

4.1. Uczniowie

Działania skierowane do uczniów obejmują w szczególności:

- rozwijanie wiedzy o własnych zainteresowaniach, uzdolnieniach, predyspozycjach i możliwościach;
- poznawanie świata zawodów oraz aktualnych trendów na rynku pracy;
- zapoznanie z ofertą edukacyjną szkół ponadpodstawowych i możliwościami dalszego kształcenia;
- rozwijanie umiejętności planowania własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- kształtowanie kompetencji niezbędnych do funkcjonowania na rynku pracy, w tym kompetencji społecznych, przedsiębiorczych i cyfrowych.

4.2. Rodzice

W ramach WSDZ rodzice otrzymują wsparcie poprzez:

- udział w spotkaniach i konsultacjach dotyczących planowania kariery edukacyjno-zawodowej dziecka;
- dostęp do informacji o ofercie edukacyjnej szkół ponadpodstawowych oraz możliwościach kształcenia;
- współpracę z doradcą zawodowym, wychowawcami i specjalistami szkoły w zakresie wspierania ucznia przy podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych.

4.3. Nauczyciele i specjaliści

Działania skierowane do nauczycieli i specjalistów obejmują:

- współpracę przy realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- wymianę informacji dotyczących predyspozycji, zainteresowań i potrzeb uczniów;
- wspólne planowanie przedsięwzięć związanych z doradztwem zawodowym;
- udział w działaniach wspierających rozwój kompetencji uczniów oraz przygotowanie ich do świadomego planowania kariery.

5. Organizacja doradztwa zawodowego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pruchnej

5.1 Organizacja doradztwa zawodowego

Doradztwo zawodowe w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pruchnej stanowi integralną część procesu dydaktyczno-wychowawczego szkoły i jest realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz potrzebami uczniów. Działania z zakresu doradztwa zawodowego prowadzone są w sposób planowy i systematyczny, z uwzględnieniem wieku, możliwości rozwojowych oraz indywidualnych potrzeb uczniów. Realizacja doradztwa zawodowego odbywa się we współpracy dyrektora szkoły, doradcy zawodowego, wychowawców, nauczycieli, pedagoga, psychologa oraz innych specjalistów zatrudnionych w szkole. W działania doradcze włączani są również rodzice oraz partnerzy zewnętrzni wspierający proces planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej uczniów.

Doradztwo zawodowe realizowane jest w szczególności poprzez:

- obowiązkowe zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- zajęcia prowadzone przez wychowawców i nauczycieli w ramach realizowanych przedmiotów oraz godzin z wychowawcą
- indywidualne konsultacje dla uczniów i rodziców;
- warsztaty, prelekcje oraz spotkania z przedstawicielami zawodów;
- udział uczniów w przedsięwzięciach zawodoznawczych, targach edukacyjnych, dniach otwartych szkół oraz wizytach studyjnych
- współpracę z instytucjami rynku pracy, szkołami ponadpodstawowymi, pracodawcami oraz innymi partnerami wspierającymi doradztwo zawodowe;

Działania realizowane w ramach WSDZ są monitorowane i poddawane ewaluacji, a ich zakres może być modyfikowany w zależności od potrzeb uczniów oraz zmian w przepisach prawa.

5.2 Zadania osób realizujących doradztwo zawodowe

Realizacja Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego opiera się na współpracy wszystkich pracowników szkoły. Każda z osób zaangażowanych w proces edukacyjno-wychowawczy realizuje zadania wynikające z pełnionej funkcji, wspierając uczniów w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej.

5.2.1 Dyrektor szkoły

Do zadań dyrektora szkoły należy w szczególności:

- organizowanie warunków umożliwiających realizację doradztwa zawodowego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- wspieranie współpracy pomiędzy nauczycielami, wychowawcami, doradcą zawodowym, pedagogiem, psychologiem oraz innymi specjalistami realizującymi działania z zakresu doradztwa zawodowego;
- zapewnienie możliwości doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie doradztwa zawodowego;
- inicjowanie i wspieranie współpracy szkoły z rodzicami, szkołami ponadpodstawowymi, instytucjami rynku pracy, pracodawcami oraz innymi partnerami wspierającymi rozwój zawodowy uczniów;
- monitorowanie realizacji działań wynikających z Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego oraz podejmowanie działań służących jego doskonaleniu;
- stwarzanie warunków do realizacji przedsięwzięć związanych z poznawaniem świata zawodów oraz planowaniem kariery edukacyjno-zawodowej uczniów.

5.2.2 Doradca zawodowy

Do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:

- opracowanie oraz coroczna aktualizacja Programu realizacji doradztwa zawodowego;
- koordynowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego realizowanych przez nauczycieli, wychowawców i specjalistów;

- prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji dla uczniów oraz ich rodziców w zakresie planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- diagnozowanie potrzeb uczniów w zakresie doradztwa zawodowego oraz wspieranie ich w rozpoznawaniu własnych zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji i możliwości;
- gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych;
- organizowanie oraz współorganizowanie warsztatów, spotkań z przedstawicielami zawodów, wycieczek zawodoznawczych, targów edukacyjnych, dni otwartych szkół ponadpodstawowych oraz innych przedsięwzięć wspierających rozwój zawodowy uczniów;
- współpraca z wychowawcami, nauczycielami, pedagogiem, psychologiem oraz rodzicami w zakresie planowania działań doradczych;
- współpraca z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, szkołami ponadpodstawowymi, instytucjami rynku pracy, Ochotniczymi Hufcami Pracy, Młodzieżowymi Centrami Kariery, Powiatowym Urzędem Pracy oraz innymi instytucjami wspierającymi doradztwo zawodowe;
- prowadzenie dokumentacji związanej z realizacją doradztwa zawodowego;
- monitorowanie i ewaluacja podejmowanych działań oraz przedstawianie wniosków do dalszej pracy.

5.2.3 Wychowawcy klas

Wychowawcy klas odgrywają istotną rolę w realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego, wspierając uczniów w poznawaniu własnych możliwości oraz przygotowaniu do podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych.

Do zadań wychowawców należy w szczególności:

- realizowanie treści związanych z doradztwem zawodowym podczas godzin z wychowawcą oraz innych zajęć wynikających z programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły;

- wspieranie uczniów w rozpoznawaniu ich zainteresowań, uzdolnień, mocnych stron i predyspozycji;
- motywowanie uczniów do aktywnego planowania własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- współpraca z doradcą zawodowym, nauczycielami, pedagogiem i psychologiem w zakresie planowania oraz realizacji działań doradczych;
- przekazywanie rodzicom informacji dotyczących oferty edukacyjnej oraz możliwości dalszego kształcenia uczniów;
- zachęcanie uczniów do udziału w przedsięwzięciach związanych z poznawaniem świata zawodów i rynku pracy.

5.2.4 Nauczyciele przedmiotów

Nauczyciele poszczególnych przedmiotów wspierają realizację doradztwa zawodowego poprzez włączanie treści Zawodo znawczych do procesu dydaktycznego oraz ukazywanie praktycznego zastosowania zdobywanej wiedzy i umiejętności.

Do zadań nauczycieli należy w szczególności:

- wskazywanie związku pomiędzy nauczonym przedmiotem a światem zawodów i rynku pracy;
- rozwijanie kompetencji kluczowych, w szczególności umiejętności współpracy, komunikacji, kreatywności, odpowiedzialności i przedsiębiorczości;
- kształtowanie postawy uczenia się przez całe życie;
- prezentowanie uczniom zawodów związanych z nauczonym przedmiotem;
- współpraca z doradcą zawodowym oraz wychowawcami przy realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- udział w przedsięwzięciach organizowanych w ramach Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.

5.2.5 Pedagog i psycholog szkolny

Pedagog i psycholog szkolny wspierają uczniów w rozpoznawaniu ich możliwości, zainteresowań oraz potrzeb rozwojowych, a także uczestniczą w działaniach wspomagających planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej.

Do ich zadań należy w szczególności:

- współpraca z doradcą zawodowym oraz wychowawcami w zakresie planowania działań doradczych;
- wspieranie uczniów w rozwijaniu kompetencji społecznych i emocjonalnych niezbędnych w planowaniu kariery;
- udzielanie pomocy uczniom mającym trudności w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych;
- współpraca z rodzicami oraz instytucjami wspierającymi rozwój ucznia;
- udział w działaniach profilaktycznych i wychowawczych wspierających rozwój uczniów.

5.2.6 Nauczyciel bibliotekarz

Biblioteka szkolna wspiera realizację doradztwa zawodowego poprzez gromadzenie, udostępnianie i aktualizowanie materiałów dotyczących edukacji, zawodów oraz rynku pracy.

Do zadań nauczyciela bibliotekarza należy w szczególności:

- udostępnianie uczniom materiałów dotyczących zawodów, szkół ponadpodstawowych oraz planowania kariery;
- współpraca z doradcą zawodowym przy organizacji przedsięwzięć związanych z doradztwem zawodowym;
- popularyzowanie literatury i materiałów wspierających rozwój zainteresowań oraz świadome planowanie przyszłości edukacyjno-zawodowej.

5.3 Zasoby szkoły wykorzystywane do realizacji doradztwa zawodowego

Realizacja działań z zakresu doradztwa zawodowego odbywa się z wykorzystaniem zasobów szkoły oraz materiałów edukacyjnych wspierających proces planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej uczniów.

Do najważniejszych zasobów wykorzystywanych podczas realizacji WSDZ należą:

- pracownia komputerowa z dostępem do Internetu,
- biblioteka szkolna oraz zgromadzone materiały edukacyjne i zawodoznawcze,
- tablice i monitory interaktywne oraz sprzęt multimedialny,
- informatory szkół ponadpodstawowych,
- materiały opracowane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, Ochotnicze Hufce Pracy oraz inne instytucje wspierające doradztwo zawodowe,
- internetowe źródła informacji edukacyjno-zawodowej (np. Mapa Karier, Zintegrowany System Kwalifikacji, Branżowe Centra Umiejętności),
- testy zainteresowań, predyspozycji i preferencji zawodowych,
- autorskie materiały dydaktyczne opracowane przez doradcę zawodowego oraz nauczycieli realizujących działania z zakresu doradztwa zawodowego.

Wykorzystywane zasoby są systematycznie aktualizowane i dostosowywane do potrzeb uczniów oraz zmian zachodzących w systemie edukacji i na rynku pracy.

6. Treści programowe doradztwa zawodowego

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego realizowane w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pruchnej zostały opracowane z uwzględnieniem wieku, możliwości psychofizycznych oraz potrzeb rozwojowych uczniów.

Doradztwo zawodowe realizowane jest na wszystkich etapach edukacyjnych i ma charakter procesu przygotowującego uczniów do poznawania siebie, świata zawodów, rynku pracy oraz podejmowania świadomych decyzji dotyczących dalszej drogi edukacyjnej i zawodowej.

Treści programowe obejmują cztery wzajemnie powiązane obszary:

1. Poznawanie własnych zasobów

Obszar obejmuje:

- rozwijanie świadomości własnych zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji;
- poznawanie swoich mocnych stron, umiejętności i możliwości;
- kształtowanie umiejętności określania własnych potrzeb i wartości;
- rozwijanie samooceny oraz poczucia sprawczości;
- rozpoznawanie kompetencji osobistych i społecznych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Obszar obejmuje:

- poznawanie różnych zawodów i środowisk pracy;
- rozumienie znaczenia pracy człowieka w życiu społecznym;
- poznawanie wymagań, predyspozycji i kompetencji potrzebnych w różnych zawodach;
- rozwijanie wiedzy o współczesnym rynku pracy;
- poznawanie zmian zachodzących w świecie zawodów oraz znaczenia nowych technologii.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Obszar obejmuje:

- poznawanie możliwości zdobywania wiedzy i rozwijania umiejętności;
- kształtowanie postawy aktywnego uczenia się;
- poznawanie systemu edukacji i możliwości dalszego kształcenia;

- przygotowanie uczniów do korzystania z informacji edukacyjnych i zawodowych.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Obszar obejmuje:

- rozwijanie umiejętności planowania własnej przyszłości;
- kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji;
- analizowanie własnych możliwości w odniesieniu do wyborów edukacyjnych i zawodowych;
- przygotowanie do świadomego wyboru dalszego kierunku kształcenia;
- rozwijanie odpowiedzialności za własny rozwój.

6.1 Treści programowe doradztwa zawodowego dla oddziału przedszkolnego

Doradztwo zawodowe w oddziale przedszkolnym realizowane jest w formie preorientacji zawodowej. Jego celem jest wspieranie dzieci w poznawaniu siebie, rozwijaniu zainteresowań, odkrywaniu swoich możliwości oraz poznawaniu świata zawodów

1. Poznawanie własnych zasobów

Dziecko:

- określa, co lubi robić i jakie aktywności sprawiają mu radość;
- opowiada o swoich zainteresowaniach i ulubionych zajęciach;
- rozpoznaje swoje mocne strony, uzdolnienia i predyspozycje;
- mówi o swoich umiejętnościach oraz czynnościach, które potrafi wykonywać samodzielnie;
- dokonuje prostych wyborów dotyczących zabaw i aktywności;
- rozwija samodzielność oraz wiarę we własne możliwości.

2. Świat zawodów

Dziecko:

- poznaje różne zawody wykonywane przez osoby z najbliższego otoczenia;
- wymienia przykłady znanych zawodów;
- rozpoznaje narzędzia i przedmioty związane z wykonywaniem różnych zawodów;
- poznaje miejsca pracy charakterystyczne dla różnych profesji;
- rozumie znaczenie pracy człowieka oraz rolę różnych zawodów w życiu społecznym;
- rozwija szacunek do pracy własnej i innych osób.

3. Poznawanie świata i rozwijanie zainteresowań**Dziecko:**

- rozwija ciekawość poznawczą i chęć zdobywania nowych doświadczeń;
- poznaje różne sposoby rozwijania swoich zainteresowań;
- dostrzega swoje zdolności i talenty oraz możliwości ich rozwijania;
- podejmuje różnorodne aktywności pozwalające poznawać siebie i otaczający świat.

4. Podejmowanie decyzji i rozwijanie samodzielności**Dziecko:**

- dokonuje prostych wyborów dotyczących zabawy i wykonywanych zadań;
- określa swoje potrzeby i preferencje;
- podejmuje aktywność zgodnie ze swoimi zainteresowaniami;
- uczy się odpowiedzialności za wykonywane działania.

6.2 Treści programowe doradztwa zawodowego dla uczniów klas I–III

Na pierwszym etapie edukacyjnym działania z zakresu doradztwa zawodowego mają charakter orientacji zawodowej. Ich celem jest rozwijanie wiedzy o sobie, poznawanie świata zawodów oraz kształtowanie podstawowych kompetencji.

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- określa swoje zainteresowania i ulubione aktywności;
- wskazuje swoje mocne strony, uzdolnienia i talenty;
- opisuje swoje umiejętności oraz czynności, które wykonuje dobrze;
- rozpoznaje, czego chce się nauczyć i w czym chce się rozwijać;
- rozwija poczucie własnej wartości oraz sprawczości.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- poznaje różne zawody oraz zadania wykonywane przez osoby pracujące w różnych profesjach;
- opisuje wybrane zawody i wskazuje ich znaczenie dla społeczeństwa;
- rozpoznaje narzędzia, miejsca oraz środowiska pracy;
- dostrzega związek pomiędzy zainteresowaniami a wykonywanym zawodem;
- rozwija szacunek do różnych rodzajów pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- rozumie znaczenie zdobywania wiedzy i rozwijania umiejętności;
- poznaje różne sposoby rozwijania swoich zainteresowań;
- korzysta z dostępnych źródeł informacji;
- rozumie, że nauka i rozwój to proces trwający przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- dokonuje wyborów dotyczących własnej aktywności i rozwoju;
- określa swoje cele i zainteresowania;
- podejmuje działania związane z rozwijaniem swoich umiejętności;
- uczy się planowania i odpowiedzialności za własne decyzje.

6.3 Treści programowe doradztwa zawodowego dla uczniów klas IV–VI

Na drugim etapie edukacyjnym działania z zakresu doradztwa zawodowego koncentrują się na pogłębianiu wiedzy o sobie, poznawaniu świata zawodów oraz rozwijaniu kompetencji potrzebnych w przyszłości.

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- określa swoje zainteresowania, zdolności i predyspozycje;
- rozpoznaje swoje mocne strony oraz obszary wymagające rozwoju;
- analizuje swoje umiejętności i doświadczenia;
- określa wartości ważne dla siebie;
- dokonuje samooceny własnych możliwości.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- poznaje różne grupy zawodowe i charakterystykę wybranych zawodów;
- określa zadania wykonywane w różnych profesjach;
- wskazuje kompetencje i predyspozycje potrzebne w określonych zawodach;
- poznaje zmiany zachodzące na rynku pracy;
- rozumie znaczenie nowych technologii i zawodów przyszłości.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- poznaje możliwości rozwijania swoich zainteresowań i talentów;
- korzysta z informacji edukacyjnych i zawodowych;
- rozumie znaczenie systematycznego zdobywania wiedzy;
- poznaje różne sposoby zdobywania kwalifikacji i umiejętności.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- określa swoje cele edukacyjne i rozwojowe;
- podejmuje decyzje w oparciu o informacje o sobie i świecie zawodów;
- analizuje konsekwencje podejmowanych wyborów;
- rozwija umiejętność planowania własnego rozwoju.

6.4 Treści programowe doradztwa zawodowego dla uczniów klas VII–VIII

Na trzecim etapie edukacyjnym działania z zakresu doradztwa zawodowego przygotowują uczniów do świadomego wyboru szkoły ponadpodstawowej oraz dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej.

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- analizuje własne zainteresowania, uzdolnienia, predyspozycje i kompetencje;
- określa swoje mocne strony oraz obszary wymagające rozwoju;
- rozpoznaje wartości istotne przy wyborze przyszłej drogi zawodowej;
- dokonuje oceny własnych możliwości i ograniczeń;
- wskazuje kompetencje, które powinien rozwijać.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- charakteryzuje wybrane zawody oraz wymagania związane z ich wykonywaniem;
- określa kwalifikacje i kompetencje potrzebne w różnych zawodach;
- analizuje informacje dotyczące rynku pracy;
- poznaje zawody deficytowe i przyszłościowe;
- rozumie znaczenie kompetencji społecznych, cyfrowych i zawodowych.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- zna strukturę systemu edukacji;
- zna typy szkół ponadpodstawowych i możliwości dalszego kształcenia;
- zna zasady rekrutacji do szkół ponadpodstawowych;
- potrafi wyszukiwać i analizować informacje edukacyjne;
- rozumie znaczenie ciągłego doskonalenia i zdobywania nowych kwalifikacji.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- określa własne cele edukacyjne i zawodowe;
- planuje kolejne etapy swojej ścieżki rozwoju;
- podejmuje decyzje uwzględniając swoje zainteresowania, możliwości oraz informacje o rynku pracy;
- potrafi uzasadnić wybór dalszego kierunku kształcenia;
- przygotowuje się do świadomego wejścia w świat edukacji i pracy.

6.5 Realizacja treści z zakresu doradztwa zawodowego na poszczególnych zajęciach edukacyjnych

Doradztwo zawodowe realizowane jest również poprzez włączanie treści związanych z poznawaniem świata zawodów, rozwijaniem kompetencji oraz planowaniem własnego rozwoju podczas zajęć edukacyjnych.

Nauczyciele, realizując podstawę programową poszczególnych przedmiotów, wskazują uczniom związki pomiędzy zdobywaną wiedzą i umiejętnościami a światem zawodów oraz rynkiem pracy.

Edukacja wczesnoszkolna (klasy I–III)

Nauczyciele:

- wspierają uczniów w poznawaniu własnych zainteresowań i uzdolnień;
- wskazują znaczenie różnych zawodów w życiu człowieka;
- rozwijają umiejętności współpracy, komunikacji i samodzielności;
- kształtują postawę odpowiedzialności za wykonywane zadania.

Język polski

Uczeń:

- poznaje sylwetki przedstawicieli różnych zawodów poprzez analizę tekstów literackich i użytkowych;
- rozwija umiejętność komunikacji, argumentowania i prezentowania własnego zdania;
- kształtuje kompetencje potrzebne w wielu zawodach, takie jak poprawne formułowanie wypowiedzi i praca z informacją.

Matematyka

Uczeń:

- poznaje praktyczne zastosowanie matematyki w różnych zawodach;
- rozwija logiczne myślenie, analizę danych i rozwiązywanie problemów;
- dostrzega znaczenie kompetencji matematycznych w życiu codziennym i zawodowym.

Języki obce

Uczeń:

- poznaje znaczenie znajomości języków obcych na rynku pracy;

- rozwija umiejętność komunikacji w sytuacjach zawodowych;
- poznaje zawody, w których znajomość języków jest szczególnie ważna.

Informatyka

Uczeń:

- rozwija kompetencje cyfrowe potrzebne we współczesnym świecie pracy;
- poznaje znaczenie technologii informacyjnych w różnych zawodach;
- uczy się bezpiecznego korzystania z informacji i narzędzi cyfrowych.

Biologia

Uczeń:

- poznaje zawody związane z ochroną zdrowia, przyrodą i środowiskiem;
- dostrzega znaczenie wiedzy biologicznej w różnych dziedzinach życia zawodowego.

Geografia

Uczeń:

- poznaje różnorodność zawodów związanych z gospodarką, turystyką, transportem i środowiskiem;
- analizuje wpływ zmian gospodarczych na rynek pracy.

Historia i wiedza o społeczeństwie

Uczeń:

- poznaje rozwój zawodów na przestrzeni dziejów;
- rozumie znaczenie pracy człowieka w rozwoju społeczeństwa;
- rozwija kompetencje obywatelskie i społeczne.

Chemia i fizyka

Uczeń:

- poznaje zastosowanie wiedzy naukowej w różnych zawodach;
- odkrywa możliwości rozwoju zawodowego związane z naukami ścisłymi i technologią.

Technika

Uczeń:

- poznaje różne zawody techniczne;
- rozwija umiejętności praktyczne i planowania działań;
- poznaje znaczenie kwalifikacji zawodowych.

Plastyka i muzyka

Uczeń:

- rozwija kreatywność i twórcze myślenie;
- poznaje zawody związane ze sztuką, kulturą i projektowaniem.

Wychowanie fizyczne

Uczeń:

- rozwija współpracę, odpowiedzialność i wytrwałość;
- poznaje zawody związane ze sportem, zdrowiem i aktywnością fizyczną.

Godzina z wychowawcą

Uczeń:

- poznaje swoje zainteresowania, mocne strony i predyspozycje;
- rozwija kompetencje społeczne;
- przygotowuje się do podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych.

7. Formy i metody realizacji doradztwa zawodowego

Działania z zakresu doradztwa zawodowego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pruchnej realizowane są z wykorzystaniem różnorodnych metod i form pracy, dostosowanych do wieku, możliwości rozwojowych oraz potrzeb uczniów. Celem podejmowanych działań jest wspieranie uczniów w poznawaniu własnych zasobów, świata edukacji i pracy oraz przygotowanie do świadomego planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej.

W procesie realizacji doradztwa zawodowego wykorzystywane są aktywizujące metody pracy sprzyjające rozwijaniu samodzielności, kreatywności, umiejętności współpracy oraz odpowiedzialności za własny rozwój.

7.1 Formy realizacji doradztwa zawodowego

Forma realizacji	Przykładowe działania
Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego	realizacja program doradztwa zawodowego
Godziny z wychowawcą	zajęcia dotyczące zainteresowań, kompetencji i planowania przyszłości
Zajęcia przedmiotowe	nawiązywanie do zawodów związanych z nauczaniem przedmiotem
Konsultacje indywidualne	wsparcie uczniów i rodziców w wyborze dalszej ścieżki edukacyjnej
Warsztaty	rozwijanie kompetencji społecznych, przedsiębiorczych i zawodowych
Spotkania z przedstawicielami zawodów	poznawanie specyfiki różnych profesji
Wycieczki zawodoznawcze	wizyty w zakładach pracy i instytucjach
Dni otwarte szkół ponadpodstawowych	poznawanie oferty edukacyjnej

Forma realizacji	Przykładowe działania
Targi edukacyjne i pracy	prezentacja szkół, zawodów oraz instytucji rynku pracy
Konkursy i projekty edukacyjne	rozwijanie zainteresowań i kompetencji uczniów

7.2 Metody realizacji doradztwa zawodowego

W realizacji działań doradczych wykorzystywane są między innymi:

- pogadanki i dyskusje;
- burza mózgów;
- praca indywidualna oraz zespołowa;
- analiza przypadków;
- gry i zabawy edukacyjne;
- ćwiczenia aktywizujące;
- testy i kwestionariusze zainteresowań oraz predyspozycji zawodowych;
- projekty edukacyjne;
- prezentacje multimedialne;
- filmy edukacyjne;
- karty pracy;
- wywiady z przedstawicielami zawodów;
- metody problemowe i projektowe.

8. Współpraca z rodzicami oraz partnerami wspierającymi realizację doradztwa zawodowego

Skuteczna realizacja doradztwa zawodowego wymaga ścisłej współpracy szkoły z rodzicami oraz partnerami wspierającymi rozwój edukacyjny i zawodowy uczniów. Wspólne działania umożliwiają uczniom zdobywanie rzetelnych informacji dotyczących systemu edukacji, świata zawodów oraz rynku pracy, a także rozwijanie kompetencji niezbędnych do świadomego planowania własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej.

8.1. Współpraca z rodzicami

Rodzice są ważnymi partnerami szkoły w procesie planowania przyszłości edukacyjno-zawodowej uczniów. Współpraca z rodzicami obejmuje w szczególności:

- przekazywanie informacji dotyczących systemu edukacji oraz zasad rekrutacji do szkół ponadpodstawowych;
- organizowanie konsultacji indywidualnych z doradcą zawodowym;
- udostępnianie informacji dotyczących oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych oraz możliwości dalszego kształcenia;
- wspieranie rodziców w rozpoznawaniu zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji dzieci;
- zachęcanie rodziców do aktywnego wspierania uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych.

8.2. Współpraca z partnerami zewnętrznymi

W celu zapewnienia wysokiej jakości działań z zakresu doradztwa zawodowego szkoła współpracuje oraz nawiązuje współpracę z partnerami wspierającymi rozwój edukacyjny i zawodowy uczniów.

Partner	Zakres współpracy
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Konsultacje, diagnoza predyspozycji i zainteresowań, wsparcie uczniów, rodziców oraz nauczycieli.
Szkoły ponadpodstawowe	Prezentacja oferty edukacyjnej, organizacja dni otwartych, warsztatów oraz spotkań informacyjnych dla uczniów klas VII–VIII.
Branżowe Centrum Umiejętności w dziedzinie Przemysłu w Katowicach	Organizacja i udział w warsztatach, zajęciach edukacyjnych oraz działaniach promujących nowoczesne technologie, kompetencje przyszłości i kształcenie zawodowe.
Branżowe Centrum Umiejętności w dziedzinie Ogrodnictwa w Bielsku-Białej	Organizacja i udział w warsztatach oraz zajęciach praktycznych, poznawanie nowoczesnych technologii w ogrodnictwie oraz możliwości kształcenia zawodowego.

Partner	Zakres współpracy
Pracodawcy i lokalni przedsiębiorcy	Spotkania z przedstawicielami zawodów, organizacja wycieczek zawodoznawczych oraz zapoznanie uczniów ze specyfiką lokalnego rynku pracy i środowiska pracy.
MGOK Strumień	Warsztaty, projekty i wydarzenia rozwijające zainteresowania uczniów, kreatywność oraz poznawanie zawodów związanych z działalnością kulturalną i organizacją wydarzeń.

Partnerzy zewnętrzni wspierają szkołę w realizacji działań związanych z poznawaniem świata zawodów, rozwijaniem kompetencji uczniów oraz przygotowaniem ich do świadomego podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych.

9. Dokumentacja realizacji Wewnętrzzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Realizacja działań wynikających z Wewnętrzzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego jest dokumentowana w sposób umożliwiający potwierdzenie podejmowanych działań, monitorowanie ich przebiegu oraz dokonywanie oceny skuteczności realizowanego wsparcia.

Dokumentacja dotycząca doradztwa zawodowego prowadzona jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz zasadami przyjętymi w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pruchnej.

W ramach dokumentowania działań z zakresu doradztwa zawodowego wykorzystywane są w szczególności:

- Program realizacji doradztwa zawodowego na dany rok szkolny;
- plany pracy doradcy zawodowego oraz innych osób realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego;

- zapisy w dziennikach zajęć dotyczące realizowanych tematów, liczby godzin oraz uczestników zajęć;
- scenariusze zajęć, materiały dydaktyczne, karty pracy oraz inne pomoce wykorzystywane podczas działań doradczych;
- dokumentacja organizowanych wydarzeń, takich jak warsztaty, spotkania z przedstawicielami zawodów, targi edukacyjne, dni otwarte szkół ponadpodstawowych czy wycieczki zawodoznawcze;
- dokumentacja współpracy z rodzicami, szkołami ponadpodstawowymi, instytucjami rynku pracy, pracodawcami oraz innymi partnerami wspierającymi realizację doradztwa zawodowego;
- ankiety, opinie i informacje zwrotne uzyskane od uczniów, rodziców i nauczycieli;
- materiały informacyjne dotyczące zawodów, rynku pracy oraz możliwości dalszego kształcenia.

Dokumentacja realizacji WSDZ stanowi podstawę do prowadzenia monitoringu i ewaluacji podejmowanych działań oraz planowania dalszych przedsięwzięć wspierających uczniów w świadomym planowaniu ich ścieżki edukacyjno-zawodowej.

10. Monitoring i ewaluacja Wewnętrznskolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Monitoring i ewaluacja Wewnętrznskolnego Systemu Doradztwa Zawodowego stanowią nieodłączny element procesu planowania i realizacji działań doradczych w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pruchnej. Ich celem jest ocena skuteczności podejmowanych działań, sprawdzenie stopnia realizacji założonych celów oraz dostosowanie organizacji doradztwa zawodowego do aktualnych potrzeb uczniów, rodziców i nauczycieli. Systematyczna analiza realizowanych działań pozwala na doskonalenie pracy szkoły w zakresie wspierania uczniów w poznawaniu siebie, świata zawodów, rynku pracy oraz podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących dalszej edukacji i przyszłości zawodowej.

10.1 Cele monitorowania i ewaluacji

Monitoring i ewaluacja WSDZ prowadzone są w celu:

- określenia stopnia realizacji działań zaplanowanych w ramach Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego;
- sprawdzenia, czy podejmowane działania odpowiadają potrzebom uczniów na poszczególnych etapach edukacyjnych;
- oceny skuteczności stosowanych form i metod pracy;
- uzyskania informacji zwrotnej od uczniów, rodziców i nauczycieli;
- określenia mocnych stron realizowanego doradztwa zawodowego oraz obszarów wymagających doskonalenia;
- planowania dalszych działań wspierających rozwój edukacyjno-zawodowy uczniów.

10.2 Zakres monitorowania

Monitoring obejmuje w szczególności:

- realizację treści programowych doradztwa zawodowego na poszczególnych etapach edukacyjnych;
- realizację obowiązkowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;
- działania podejmowane przez doradcę zawodowego, wychowawców, nauczycieli oraz specjalistów;
- udział uczniów w warsztatach, spotkaniach, targach edukacyjnych, dniach otwartych szkół, wycieczkach zawodoznawczych i innych przedsięwzięciach;
- współpracę szkoły z rodzicami oraz instytucjami wspierającymi doradztwo zawodowe;
- aktualność i dostępność informacji dotyczących zawodów, rynku pracy oraz możliwości dalszego kształcenia.

10.3 Sposoby monitorowania realizacji WSDZ

Monitoring prowadzony jest poprzez:

- analizę dokumentacji związanej z realizacją doradztwa zawodowego;
- analizę zapisów w dziennikach zajęć;
- analizę programu realizacji doradztwa zawodowego w danym roku

szkolnym;

- obserwację zaangażowania uczniów podczas zajęć i przedsięwzięć doradczych;
- rozmowy z uczniami, rodzicami oraz nauczycielami;
- analizę ankiet ewaluacyjnych;
- analizę informacji zwrotnych uzyskanych od partnerów współpracujących ze szkołą.

10.4 Ewaluacja działań doradczych

Ewaluacja Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego przeprowadzana jest w celu określenia efektywności podejmowanych działań oraz ich wpływu na rozwój kompetencji uczniów.

Wnioski z przeprowadzonej ewaluacji mogą dotyczyć między innymi:

- potrzeb uczniów w zakresie wsparcia edukacyjno-zawodowego;
- skuteczności wykorzystywanych metod i form pracy;
- zakresu współpracy z rodzicami oraz partnerami zewnętrznymi;
- tematyki zajęć wymagającej rozwinięcia lub modyfikacji;
- planowania działań na kolejny rok szkolny.

10.5 Wykorzystanie wyników monitorowania i ewaluacji

Wyniki monitorowania i ewaluacji są wykorzystywane do:

- doskonalenia organizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- dostosowywania tematyki zajęć do potrzeb uczniów;
- planowania nowych przedsięwzięć wspierających poznawanie świata zawodów i rynku pracy;
- rozwijania współpracy z rodzicami oraz instytucjami zewnętrznymi;
- aktualizacji Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.

Za monitorowanie i ewaluację Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego odpowiada doradca zawodowy we współpracy z dyrektorem szkoły, nauczycielami, wychowawcami oraz innymi specjalistami realizującymi działania doradcze.

Opracowała:
Doradca zawodowy

Marlena Ziarko Rzepecka

Dokument opracowano na podstawie analizy obowiązujących przepisów prawa oświatowego, diagnozy potrzeb uczniów oraz doświadczeń wynikających z realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.